

SOLA KOMMUNE

Postboks 99

4097 SOLA

Kontakt saksbehandler

Anne Stensland, 51568901

Uttalelse - høring - kommuneplan - Sola - kommunal planstrategi 2024 - 2027

Vi viser til brev datert 15.05.2024 der forslag til planstrategi 2024 – 2027 ble sendt ut på høring.

Sola kommune har sendt sin planstrategi for 2024-2027 på høring. Samfunnsdelen skal ikke revideres, men kommunens arealdel skal gjennom en begrenset revisjon. I forbindelse med denne revisjonen kommer vi med flere konkrete innspill om arealbruk, tilbakeføring til LNF-formål, klimatilpasning og utslippsreduserende tiltak. Kommunen har i sin planstrategi tatt tak i flere viktige utfordringer, og laget en fornuftig og gjennomtenkt strategi for å løse disse utfordringene. Vi har kommet med konkrete innspill, vurderinger og veiledning knyttet til de sektoransvarsområdene vi ivaretar.

Av nye nasjonale føringer vil vi særlig trekke fram følgende:

- nye Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
- ny nasjonal jordvernstrategi og revidert regionalt jordvernmål
- forpliktelser i den nye Naturavtalen
- endring av klimamålene for 2030 i § 3 i klimaloven
- ny barnevernslov
- den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa innebærer større forventninger til helhetlig planlegging som også ivaretar totalberedskapen
- ny lov om kommunenes ansvar på det boligpolitiske feltet.

I tillegg er det kommet nye veiledere fra Regjeringen for planlegging av arealbruk, bl.a. for planlegging av LNF-spredd og fritidsbebyggelse.

Lovgrunnlag

Å vedta kommunal planstrategi er en lovpålagt oppgave med hjemmel i plan- og bygningslovens § 10-1 som lyder slik:

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i planperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Statsforvalterens vurdering

Kommunal planstrategi er først og fremst et strategisk dokument for kommunen som skal være førende for kommunens prioriteringer av planarbeidet i den kommende valgperioden. Utarbeiding av planstrategien skal ta utgangspunkt i kommunens behov basert på en lokal vurdering, men strategien skal også gi grunnlag for å ivareta nasjonale og regionale interesser i den kommunale planleggingen. Sola kommune skal ikke revidere samfunnsdelen av kommuneplanen i valgperioden, og heller ikke kommunens arealstrategi. Kommunedirektøren anbefaler en begrenset revisjon av arealdelen. Hovedfokus i revisjonen vil være å følge opp og innarbeide nasjonale rammer og føringer opp mot kommunale behov. I tillegg vil det arbeides med å oppdatere og revidere planbeskrivelse, bestemmelser og plankart. Vi ønsker å trekke frem handlingsplanen Sola 2040 som en god måte å adressere de overordnede utfordringene Sola kommune går i møte. Vi oppfordrer kommunen til å samarbeide med nabokommunene på fellesområder, som for eksempel samfunnsikkerhet, klima, natur og miljø.

Med bakgrunn i våre sektorinteresser har vi følgende merknader til det oversendte forslaget:

Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid er en viktig del av kommunens måte å jobbe på. Interkommunalt samarbeid kan omfatte alt fra utførelse av tjenester, faglige nettverk for informasjonsutveksling og kompetanseheving, til politiske samarbeidsorgan for en region m.m. Det er lagt til rette i kommuneloven for samarbeid mellom kommuner både når det gjelder driftsoppgaver og myndighetsoppgaver. Kommunen kan gjennom arbeidet med handlingsplanen (omstillingsplanen) Sola 2040 legge opp til en systematisk gjennomgang av om det er områder i kommunen der ytterligere samarbeid, eller nye samarbeidsformer, med andre kommuner kan være nødvendig for å levere god kvalitet på lovpålagte tjenester, oppnå effektiviseringsgevinster og sikre et bærekraftig velferds-samfunn inn i fremtiden. Vi ønsker også å trekke frem at Sola skal ansette en ressurs som skal arbeide med beredskap sammen med Randaberg og Kvitsøy, som et eksempel på godt interkommunalt samarbeid.

Folkehelse

Arbeidet med planstrategi skal bygge på et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Folkehelseloven § 5 setter krav til kommunen om å ha nødvendig løpende oversikt over helsetilstanden i befolkningen og på faktorer som påvirker helsen. Hvert fjerde år skal kommunene utarbeide et samlet oversiktsdokument. Oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, jf. folkehelseloven § 6 og forskrift om oversikt over folkehelse § 5. Konsekvenser og årsaksforhold skal være vurdert i oversiktsdokumentet, og trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problem skal ha et særskilt fokus.

Folkehelseutfordringene skal vektlegges i drøfting og vurdering av alle relevante planer for kommunen som samfunn og organisasjon, jf. plan og bygningslovens § 3-1 f. Dersom oversiktsdokumentet viser at kommunen har folkehelseutfordringer på ett eller flere områder, men ikke har mål, tiltak og strategier for å løse dette i eksisterende planer, eller ser at nåværende planer ikke er gode nok, bør dette drøftes i arbeidet med planstrategien. På denne måten vil en også sikre en

overordnet koordinering av den tverrfaglige og tverrsektorielle innsatsen som må til for å følge opp identifiserte folkehelseutfordringer.

Vi merker oss at Sola kommune har utarbeidet «Folkehelseoversikt 2023 – 2027» og at oversikten brukes i planstrategien. Vi oppfordrer kommunene til å lage gode systemer for å følge med på utfordringene som er identifisert. Vi anser det som positivt at koblingen mellom folkehelse, utenforskap og økt ulikhet tydeliggjøres i planstrategien.

Kommunen har bosatt mange flyktninger de siste årene. Hver sjettede innbygger i Sola er innvandrere, ifølge utfordringsbildet, og det nevnes at gjennomføringen i videregående opplæring er lav for denne gruppen. Kommunen har i dag en plan for integrering og inkludering, men vi kan ikke se at denne er nevnt i planstrategien. Kommunen bør vurdere om denne skal revideres i planperioden.

Statsforvalteren vil utover dette trekke frem lovendringer knyttet til barnevernsreformen og kommunen sitt ansvar på det boligsosiale feltet. Vi ønsker også å sette fokus på rekrutterings- og kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenestene.

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet § 5 pålegger kommunen å ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Med tilpassede boliger menes boliger med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonsnedsettelse, rus- og/eller psykiske lidelser eller andre årsaker. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi etter plan- og bygningsloven §10-1. En drøfting av kommunens boligsosiale arbeid bør inngå i planstrategien. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplanen, etter plan og bygningsloven kapittel 11, fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet. Målene og strategiene skal være egnet til å møte de utfordringene kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten nevnt i første punktum. § 10 i den nye loven er en overgangsbestemmelse som sier at kravene til planstrategi og kommuneplan etter § 5 skal være oppfylt senest fire år etter at loven trer i kraft. Vi ser at Sola kommune har ivarettatt det boligsosiale feltet i sin planstrategi. Kommunen viser til Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, som ble iverksatt 1. juli 2023, og de føringer som ligger i denne. Dette er bra.

Barnevernsreformen flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet med tidlig og tverrsektoriell innsats. Ny lov om barnevern § 15-1, pålegger kommunene å utarbeide en plan for arbeid med å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Planen skal vedtas av kommunestyret og kan ses som en av grunnsteinene i kommunen sitt arbeid med barnevernsreformen. Ny lov omtales ikke direkte i planstrategien, men vi merker oss at kommunen planlegger å utarbeide ny temaplan «Forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker». Vi oppfordrer kommunen til å fortsette å holde fokus på forebyggende arbeid rettet mot utsatte barn og unge.

Statsforvalteren har i oppdrag å støtte og veilede kommunene i deres arbeid med strategisk kompetanseutvikling. Rekrutterings- og kompetanseplanlegging skal ivaretas godt i kommunenes samfunnsplanlegging. Kommunene anbefales å utarbeide skriftlige, politisk vedtatte planer for å sikre kapasitet, kompetanse og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene. Demografiutfordringer og bærekraft bør ha tema i planene. Vi merker oss at eldreforber og helsepersonellkommisjonens utredning er omtalt i planstrategien. Det viser at kommunen er bevisst det økende tjenestebehovet samtidig som det vil være færre i yrkesaktiv alder. Det vil være behov for rekruttering til helse- og omsorgstjenestene, og bevisst bruk av kompetanse. Vi ser at det skal utarbeides en rekrutteringsstrategi. Vi tillater oss derfor å oppfordre kommunen til å se på muligheter og behov for å inkludere strategi for å øke kompetansen hos ansatte og beholde den.

FN konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal legges til grunn i alt arbeid i kommunen som berører personer med funksjonsnedsettelse. Dette betyr innen de fleste av kommunens tjenester og ansvarsområder. Å bygge opp kompetansen om CRPD, og om det praktiske arbeidet som må til for å oppfylle rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse, krever et eget fokus i kommunen. Å få CRPD med som et prioritert område i overordnede planer, vil sikre nødvendig forankring og bedre muligheter til å lykkes med arbeidet. Planstrategien bør derfor adressere hvor arbeidet med CRPD skal tas inn i kommunens planverk. Et avsnitt om CRPD kan tas inn i tekstdelen under overskriften Utenforskap og økt ulikhet, og der kan det stå i hvilke strategier og planer implementeringen av CRPD skal få et tydelig fokus, som f.eks. i Levekår mot 2040 og i Sola 2040.

Utdanning

Folkehelseoversikten til Sola kommune identifiserer utfordringer med læringsmiljø i skolene og rekrutteringsutfordringer i barnehagene. Som svar på sistnevnte utfordring, skal kommunen utarbeide en kompetanseplan for levekår, og en rekrutteringsstrategi for kommunen.

Kommunen har Strategiplan for trygg og god oppvekst, og denne skal revideres i slutten av planperioden. Gjeldende plan er en felles plan for oppvekstområdet, og inneholder mål og tiltak for å bedre oppvekstmiljøet i kommunen. Ifølge kommunens plansystem skal ikke strategier lenger inneholde tiltak, og Statsforvalteren ser ikke at kommunen skal utarbeide andre planer med tiltak for læringsmiljø når gjeldende plan blir erstattet. Det fremstår derfor uklart hvor tiltakene tilhørende planen blir å finne.

Sola har kvalitetsplaner for SFO og for barnehage, men ikke for grunnskole. Med unntak av overnevnte strategiplan for trygg og god oppvekst, har ikke kommunen planer for innholdet i skolen (hverken i planoversikten på hjemmesidene eller i planoversikten i planstrategien). Kommunen bør vurdere en kvalitetsplan også for grunnskolen, eller synliggjøre eventuelle andre planer for kvalitet i grunnskolen.

Økonomisk handlingsrom

Kommunen vil i planperioden arbeide for å styrke sammenhengen mellom kommuneplanens samfunnsdel og underliggende planer og handlings- og økonomiplanen. Dette er et viktig arbeid for å opprettholde et godt økonomisk handlingsrom inn i framtiden, i tråd med det strategiske målet i kommuneplanens samfunnsdel om en kommuneøkonomi med handlekraft. Sola kommune har et større økonomisk handlingsrom og den økonomiske bærekraften er god.

Arealbruk

I nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 20.06.2023, er det tydelig kommunisert at kommunene må vurdere arealbruken opp mot viktige hensyn som jordvern, naturvern, klimaendringer og klimagassutslipp, jf. bl.a. pkt. 45, 47, 53, 66 og 69. I pkt. 47 står det at kommunene ved revidering av kommuneplanens arealdel skal vurdere om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnsikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster. I forslag til planstrategi står det at Sola kommune må følge opp meklingsresultatene, hvor blant annet tilbakeføring av utbyggingsformål til LNF-formål er sentralt. I tillegg til dette skal kommunen foreta justeringer i sammenheng med helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse og kommunedelplan for klima og miljø. Kommunedirektøren har gjennomgått arealreservene i kommunen, og det er store arealreserver i gjeldende kommune-

plan til bolig-utbygging sett opp mot forventet befolkningsvekst. Det er også vurdert at det ikke er behov for ytterligere næringsreserver i kommende kommuneplanperiode.

Det åpnes derfor bare for arealinnspill til omdisponering fra et utbyggingsformål til et annet, eller tilbakeføring til LNF-formål eller friområde. Sola kommune har per i dag boligreserver til å dekke boligbehovet de kommende 40-50 år. En slik stor arealreserve har klare negative konsekvenser for kommunens klima-, miljø-, og samfunnsplanlegging. Vi anbefaler kommunen at de gjennom revidering av kommuneplanen tar ut deler av de avsatte boligområdene. Særlig de arealene som er i konflikt med naturverdier og landbruksareal. Konkret vil vi spille inn området BOL10 med tilstøtende boligformål, samt området Kvithei ved Hålandsmarka. Disse avsatte boligområdene ligger på myr. Myrarealer har stor betydning for biologisk mangfold, og omdisponering av myrer fører til store utslipp av klimagasser. I tillegg holder myr (og mye annen natur) på vann, og kan fungere som et vannmagasin både i tørkeperioder og nedbørsperioder. Ivaretagelse av velfungerende myrer er en viktig naturbasert løsning, og en grunnleggende forutsetning for klimatilpasning. I de nasjonale forventningene er omdisponering av karbonrike arealer nevnt flere steder. I forventning nummer 48 vises det til at omdisponering og nedbygging av karbonrike areal, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog skal unngås så langt det er mulig. Siden kommuneplanens arealdel skal gjennom en begrenset revisjon, bør kommunen samtidig gjennomgå sin arealstrategi slik at også denne samsvarer med de nasjonale forventningene.

Landbruk

Vi viser til veileder [Planlegging for spredt bolig- fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder](#) fra mai 2020. Flere kommuner i Rogaland har ved revisjon av kommuneplanen sin hatt en gjennomgang og endring av måten å framstille eksisterende spredte tiltak (boliger og fritidsboliger) i LNF-områdene, i tråd med veilederen. Sola kommune skal også jobbe videre med Spredt bebyggelse-bestemmelsen i den kommende kommuneplanperioden, jf. punkt i handlingsprogrammet og meklingsprotokoll til kommuneplan for Sola 2021-2040. Vi viser i denne sammenheng til det arbeidet Suldal kommune gjorde i sin kommuneplanrevisjon i 2022/23 som et eksempel. Jf. også presisering fra Kommunal- og distrikts-departementet i et brev til Statsforvalteren om tematikken (omtalt i [denne](#) saken på vår nettside). Vi bidrar gjerne med veiledning når kommunen går i gang med dette arbeidet.

Vi viser til at Stortinget den 16.06.2023 vedtok ny, [nasjonal jordvernstrategi](#), hvor det nasjonale målet for omdisponering av landbruksjord er redusert til maksimalt 2000 dekar dyrka jord i året. Det innebærer at alle kommuner må ha fokus på å unngå omdisponering, og vurdere tilbakeføring av areal som ligger i kommuneplanen og som over tid ikke har vært regulert eller ikke tilfredsstillende viktige mål innenfor samordnet areal- og transportplanlegging, effektiv utnyttning, hensyn til jordvern og natur m.m.

Vern av dyrka jord er viktig for landets egenberedskap. Planleggingen skal legge til rette for at vi kan være mer selvforsynte med mat. Vi bør derfor ta vare på de jordressursene som er, og se til at de blir holdt i drift. Når kommunen skal rullere kommuneplanens arealdel, må det vurderes om landbruksareal som tidligere har blitt avsatt til andre formål kan tilbakeføres. Solas jordvernmål for kommuneplanperioden 2023-2040 om maks 15 dekar omdisponering, og maks 50 dekar nedbygging av jordbruksjord må derfor innskjerpes, og Statsforvalteren bidrar gjerne i arbeidet med å følge opp meklingsresultatene fra gjeldende kommuneplan om tilbakeføring av utbyggingsformål til LNF-formål.

Regjeringen forventer at kommunene prioriterer arbeidet med planstrategier for å sikre at planene er oppdaterte og møter behovene som følger av endringer i samfunnsmessige, demografiske,

politiske og naturgitte forhold. Lanbruksdirektoratet har lyst ut [tilskudd for utarbeidelse av kommunale jordvernstrategier](#) og landbruket sin rolle i Sola bør være tema i kommuneplanarbeid.

Når det gjelder utviklingstrekk og utfordringer innenfor landbrukssektoren i Sola er kommunen kjent med flere av disse, og vi viser for eksempel til funn i spørreundersøkelsen «[Framtidsutsikter for landbruket i Rogaland](#)» og annen statistikk som kunnskapsgrunnlag for å gripe fatt i tematikken.

Strandsone

Avklaring av arealbruk i strandsonen skal skje gjennom planlegging, og først og fremst gjennom kommuneplanens samfunns- og arealdel, jf. [Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen](#) (SPR-strandsone). Strandsonen er en begrenset ressurs av nasjonal og regional betydning. Jf. pbl. § 1-8 skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, landskap, friluftsliv og andre allmenne interesser i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag. Store deler av kystlinjen i vest er vernet som landskapsvernområde, og strandsonen både her og ellers i kommunen har stor verdi for fugleliv og som rekreasjonsområde for hele regionen. Vi minner også om havnivåstigningen, som kan føre til endringer i landskap og risikobildet langs Jærkysten.

Natur og klima

Kommunenes arealplanlegging er avgjørende for at Norge skal kunne redusere utslippene i arealbrukssektoren fram mot 2030, og for ivaretagelse av natur. [Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) (SPR-klima) sier at kommunen i sin planstrategi skal «*omtale behovet for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. I planstrategien skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer et behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.*» Retningslinjen må sees i sammenheng med [klimaloven](#), og særlig lovens § 3, klimamål for 2030, som ble oppdatert høsten 2022 til å være «*redusere klimagassutslippene med minst 55 % innen 2030*» sammenliknet med 1990. Vi ber kommunen vurdere om planstrategien er i tråd med forventede krav i nye statlige planretningslinjer for klima og energi.

FN sier at valg som blir tatt dette tiåret vil påvirke planeten vår i tusenvis av år frem i tid. Kommunen har derfor et ansvar for å begrense sine klimagassutslipp, både som organisasjon og som kommune. Når denne planstrategien skal erstattes, vil det være ca. 2 år til målsetningen om minst 55 % utslippskutt sammenliknet med 1990 skal være nådd. Det er derfor klare forventninger om at planperioden vi nå går inn i brukes til å legge kortsiktige og langsiktige planer for permanent reduksjon av klimagassutslipp, og at kommunens planverk oppdateres i henhold til klimalovens målsetninger, statlige planretningslinjer og nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Formålet med SPR-klima er å sikre at kommunene prioriterer arbeid med å redusere klimagassutslipp, legge om til miljøvennlig energi, og ivareta klimatilpasning i planlegging. Dette skal gjøres gjennom *bruk av et bredt spekter av kommunens roller og virkemiddel*. Utslppsreduksjon, energi-omlegging og klimatilpasning som viktige og sektorovergrepene satsingsområder, bør derfor være et tema i kommunens overordna planverk.

Sola har gjennom nullvekstmålet i byvekstavtalen forpliktet seg til reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning. Dette gir føringer for kommunens samfunnsplanlegging, særlig gjelder dette planlegging av arealbruk. I kommunens planstrategi vises det til at sykkelstrategi 2019-2023 skal revideres, og at den er vurdert omgjort til temaplan for mobilitet og transport. Vi anbefaler at kommunen gjør dette grepet i tråd med nullvekstmålet og nasjonal klimapolitikk. Videre minner vi

om denne forpliktelsen frem mot revideringen av kommuneplanens arealdel, og at arealendringer må bygge opp om nullvekstmålet.

Som nevnt under vår tilbakemelding på kommunens arealbruk, har Sola kommune store arealreserver, blant annet i konflikt med myr. Omdisponering av areal fra, spesielt uberørt natur til bebyggelse, vil bidra til å vanskeliggjøre måloppnåelse for klima- og naturmiljø, og vil aktivt forsterke de negative effektene av klimakrisen og naturkrisen, jf. FN sitt klimapanel (IPCC) og FN sitt naturpanel (IPBES). Kommunen bør arbeide for å oppfylle lokale og nasjonale målsetninger satt i egen klima- og miljøplan, klimaloven, nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, og statlige planretningslinjer. Planstrategien legger opp til å knytte planarbeidet tettere sammen med kommunedelplan for klima og miljø, og til helhetlig ROS, noe vi støtter. Det er viktig å dra fordel av tidligere arbeid, og knytte de ulike planene sammen. Temaplaner og strategier bør bygge opp under kommuneplanen. Når det gjelder energi er det ikke nevnt spesifikt i planstrategien, men vi legger til grunn at temaet inngår i arbeidet, eksempelvis via ambisjonene i klima- og miljøplanen.

I Norge har vi et mål om at ingen arter eller naturtyper skal forsvinne, og at vi skal verne en representativ del av den norske naturen for framtidige generasjoner. Dette har også blitt mer aktuelt etter at Norge, sammen med 195 andre land, skrev under på Naturavtalen i Montreal i 2022, hvor et av målene er å verne 30 % av all natur på land og i vann innen 2030. FN har videre erklært 2021-2030 som tiåret for restaurering av natur. Restaurering av økosystem har som mål å forhindre, stoppe og reversere svekkingen av økosystem på alle kontinenter og i alle hav. Den nye naturavtalen påpeker hvor viktig det nå er å restaurere mer natur, og har satt som mål å restaurere 30 % av de forringede økosystemene innen 2030. Naturavtalens målsetninger legger også føringer for kommunene i Rogaland, og vi anbefaler at kommunene legger opp til at naturavtalens målsetninger om vern og restaurering kan oppnås i hver kommune, eller at det samarbeides på tvers av kommunegrensene for en helhetlig måloppnåelse. Sola kommune har flere internasjonale, og nasjonale viktige verneområder. Blant annet Jærstrendene landskapsvernområde, Jærstrendene fuglefredningsområde, og områder som inngår i Jæren våtmarkssystem. Det er Statsforvalteren som er forvaltningsmyndighet for verneområdene, men kommunen spiller også en viktig rolle for å sikre disse viktige arealene for fremtiden. Det er viktig at kommunen legger til grunn verneområdene i arealplanleggingen, og unngår å åpne for ny bebyggelse eller andre tiltak som kan negativt påvirke disse områdene. For planer eller tiltak i nærheten av verneområder er det viktig at kommunen gjør gode vurderinger i henhold til naturmangfoldloven § 49. I naturmangfoldloven § 49 er det fastsatt en særskilt bestemmelse for virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, og som kan virke inn på verneverdiene i et verneområde. Den aktuelle myndigheten som behandler søknaden skal legge vekt på hensynet til disse verdiene i vurderingen av om en tillatelse bør gis. Denne lovbestemmelsen skal derfor brukes av planmyndigheten for å vurdere planer og dispensasjoner som kan ha innvirkning på verneverdiene.

I planstrategien blir det nevnt at kommunen vurderer å utarbeide en temaplan for naturmangfold. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag for naturen er et viktig grunnlag for planleggingen, og planprosessene kan bidra til å identifisere viktig naturmangfold, økologiske sammenhenger og viktige funksjonsområder på land og i sjø. Et systematisk arbeid med naturmangfold i planleggingen vil bidra til langsiktig ivaretagelse av verdifulle naturområder, og kan avdekke behovet for mer kunnskap. En temaplan for naturmangfold vil derfor være en god måte å sikre naturmangfoldet i kommunen bedre, og vi anbefaler at kommunen utarbeider en slik plan. Vi minner om at Miljødirektoratet har utarbeidet en egen [veileder](#) for utarbeidelse av slik plan. Vi vet allerede at dere er kjent med at det kan søkes om midler til utarbeidelse av kommunedelplan for naturmangfold gjennom Miljødirektoratets årlige støtteordning. Vi vil informere om når det åpnes for nye søknader til ordningen.

Samfunnssikkerhet

Planstrategien tar for seg mange av de aktuelle utfordringene innen samfunnssikkerhet og beredskap, og mange av endringene samfunnet står ovenfor.

Regionens største havn og lufthavn er av stor betydning for Forsvaret. På bakgrunn av den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa har Regjeringen slått fast at Forsvaret sine arealbehov må sikres når dette er nødvendig for å vareta forsvarsevnen til landet, og for å følge opp nasjonale forsvarsplaner. Det er derfor viktig at kommunen er i dialog med Forsvaret ved endringer i disse områdene. Det må legges vekt på en styrking av totalforsvaret i årene som kommer, og dette får betydning for risikoanalyser som skal legges til grunn for all kommunal planlegging.

Sola kommune reviderte sin helhetlige ROS i 2023. Analysen er god, og det er viktig at konklusjonene i analysen blir fulgt opp i kommuneplan, beredskapsplan og planer som omhandler klimatilpassing. Likevel er det viktig å peke på at risikobildet er i stadig endring. Det gjelder for eksempel endringer knyttet til «det grønne skiftet». Økende kraftproduksjon, bruk av alternative energikilder og ny teknologi endrer både risiko og sårbarhet i samfunnet. Det er avgjørende at risiko- og sårbarhetsanalysene som legges til grunn for planer etter plan- og bygningsloven bygger på oppdatert kunnskap.

Nye statlige føringer legger større vekt på å ta hensyn til klimaendringer og naturfare innen samfunnssikkerhet og beredskap. Det samme gjelder viktigheten av å ta vare på robuste sammenhengende naturområder og landbruksområder i et beredskapsperspektiv. Regjeringen forventer at kommunene bidrar til en robust kraftforsyning og trygg drikkevannsforsyning. Drikkevannsforsyningen skal også inngå i vurderinger av samfunnssikkerhet i kommuneplanen.

Klimarisiko

Klimarisiko er viktig å adressere tidlig i planprosessen, tilnærmingen til dette kan ha stor effekt på kommunens evne til grønn omstilling. Dette gjelder både fysisk, overgangs- og ansvarsrisiko. Mer om dette her <https://klimastiftelsen.no/publikasjoner/klimarisiko-hva-kan-du-gjore-i-din-kommune/#advgb-toc-cdd6421d-3dbc-48ad-a4ca-d1950f30fde8>.

Jamfør SPR-klima skal planstrategi «*beskrive utviklingstrekk og utfordringer, herunder knyttet til dagens og fremtidens klima. Både eksisterende og ny kunnskap om klimaendringer og konsekvenser av dette, som nye farekart og lignende bør vurderes og omtales her. For eksempel kan framtidige klimaendringer føre til at områder som til nå har vært ansett som sikre, ikke lengre innfrir kravene i plan- og bygningsloven*». Som tidligere nevnt, sier retningslinjene også at kommunen i planstrategien skal vurdere behovet for å oppdatere eksisterende planer i lys av klimaendringene, og sikre at kommende planer ivaretar hensynet til klima. Det gjelder også å følge opp utfordringer som er avdekket i Fylkes-ROS eller i kommunen sin helhetlige ROS. Videre sier retningslinjene at «*kommunen bør kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpassing*». Dette kan gjøres gjennom egne tematiske kommunedelplaner eller i arbeid med kommunale arealplaner. Kommunen bør sørge for at arealbruken ikke bidrar til økt klimarisiko. Krav til naturbaserte løsninger må følges opp i all kommunal saksbehandling, i tråd med SPR-klima pkt. 4.3, siste avsnitt og regionalplan for klimatilpassing. Vi minner i denne sammenheng om oppdatert veileder for havnivåstigning som nå er under utarbeidelse, og nye framskrivinger på klimaendringene, også under arbeid av klimaservicesenteret. Endringer i kunnskapsgrunnlaget er viktig å få inn i kommunens plangrunnlag når de kommer.

I vår uttalelse til forrige rullering av kommuneplanens arealdel ga vi anbefalinger om at kommunen burde utarbeide temakart for fordrøyning og flomveier/avrenningslinjer for å se vann og natur i sammenheng. I planstrategien viser Sola kommune til at de skal utarbeide en Temaplan for overvannshåndtering, noe vi vurderer som et godt tiltak. I tillegg skal det utarbeides en hovedplan for vann og avløp. I den sammenheng vil vi minne om viktigheten av å vurdere nedbørsfelt helhetlig, og ta med i vurderingen at tiltak oppstrøms vil kunne påvirke areal nedstrøms, og motsatt. Sola har flere kanaler som leder vann fra store nedslagsfelt til sjøen, både Foruskanalen (Solakulverten), Stangelandskanalen, Skas-Heigre-kanalen og Grannesbekken. Det er viktig at kommunen, fortrinnsvis sammen med nabokommunene som deler nedslagsfelt, sikrer og ivaretar disse kanalene, slik at de kan håndtere økte nedbørsmengder i fremtiden. Kommunen må gjøre en vurdering av om de to temaplanene er overlappende, og om de er dekkende med tanke på utfordringene som kommunen står ovenfor.

Vi vil også minne om nylig reviderte FylkesROS 2023-2026, der en finner mye informasjon om risiko og sårbarhet innenfor ulike tema i fylket. Den ligger her: <https://prosjekt.statsforvalteren.no/fylkesros-rogaland/>.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim (e.f.)
ass. statsforvalter

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Rogaland fylkeskommune

Postboks 130

4001

Stavanger